

Lutherdienst

Zondag 27 oktober 2024
Hervormde Gemeente Oude Kerk Naaldwijk

**Met medewerking van de Westlandse Christelijke
Oratoriumvereniging 'Excelsior' onder leiding van Leo den
Broeder**

Inleiding bij de kerkdienst

Deze zondagsdienst zal geheel in het teken staan van Maarten Luther. Maarten Luther, geboren in 1483 en overleden op 62 jarige leeftijd, was een groot talent in zijn tijd. Hij heeft veel geschreven en 500 jaar geleden het nieuwe testament vanuit Latijn vertaald naar het Duits, met als doel dat meer mensen de Bijbel kon lezen in hun eigen taal.

Dit alles kwam voort uit het feit dat Maarten Luther op 31 oktober 1517 zijn stellingen vooral tegen de aflaten op de deur van de slotkerk te Wittenberg aanbracht. Deze gebeurtenis werd het onbedoelde startsein van de Reformatie. Luther schreef zijn stellingen in het Latijn, om een discussie uit te lokken onder theologen. Maar overenthousiaste studenten vertaalden de stellingen in het Duits. Het nieuwe communicatiemiddel van die tijd, de boekdrukkunst, zorgde voor de verdere verspreiding van Luthers gedachtegoed.

Luther hield van muziek! En Luther wist dat muziek een belangrijk middel was om de boodschap van de Reformatie te verspreiden. Luther kwam in zijn jonge jaren met muziek in aanraking. Zingen was een hoofdvak op de Latijnse school die hij in zijn jeugd bezocht. De jongens zongen in de Latijnse mis en getijden. Vele uren heeft hij psalmen moeten zingen. Naast zingen leerde Luther de luit bespelen. De luit was het begeleidingsinstrument bij uitstek.

De teksten van de liederen, gezongen door het koor, zijn door Maarten Luther zelf geschreven en eeuwen later door verschillende componisten op muziek gezet. Dat de teksten van de liederen vandaag de dag nog steeds aanspreken, maakt dat de leden van het koor deze nummers met plezier ingestudeerd hebben. Denk bijvoorbeeld aan het meeslepende “Verleih uns Frieden gnädiglich”, oftewel “Geef ons genade, Here God”.

Een aantal *citaten van Luther* vindt u terug in deze orde van dienst.

Leo den Broeder
Neeltje Reijnders

DIENST VAN DE VOORBEREIDING

Welkom en mededelingen

De kaars wordt aangestoken

(gemeente gaat staan)

Bemoediging en groet

v. Onze hulp is in de naam van de Heer

G. DIE HEMEL EN AARDE GEMAAKT HEEFT

v. die trouw houdt tot in eeuwigheid

G. EN DIE NIET LOSLAAT HET WERK VAN ZIJN HAND

v. De Heer zij met u!

G. OOK MET U ZIJ DE HEER

(gemeente gaat zitten)

**We zingen de intochtspalm, psalm 66 (Volgens Luther
verwarmt het lezen en zingen van psalmen het hart)**

“Muziek is lofzang, catechismus, gebed en verkondiging in één.”

Psalm 66

LvdK

b: A.C. den Besten/G. Kamphuis

m: 1543/ Genève 1551

1. Breek, aar-de, uit in ju-bel-zan-gen,
Gods glo-rie-rij-ke naam ter eer.
Laat van al-om Hem lof ont-van-gen.
Ge-ducht zijn u-we da-den, Heer.
Uw te-gen-stan-ders, diep ge-bo-gen,
aan-vaar-den vein-zend uw be-leid.
Heel d'aar-de moet uw naam ver-ho-gen,
psalm-zin-gen u-we ma-je-stein.

3. Doe onze God uw loflied horen,
gij volken, zingt alom op aard,
looft Hem door wie wij zijn herboren,
die ons voor wanklen heeft bewaard.
Gij toetst ons, Gij beproeft ons leven,
zoals men erts tot zilver smelt.
Gij die ons, aan het vuur ontheven,
gelouterd voor uw ogen stelt.

We bidden het kyriegebed

We zingen als loflied

Loof de Koning, heel mijn wezen

LvdK Gezang 460

m: J. Goss
t: H.F. Lyte
v: W. Barnard

1. Loof de Ko-ning, heel mijn we - zen,
gij be - staat in zijn ge - duld,
want uw le - ven is ge - ne - zen
en ver - ge - ven is uw schuld.
Loof de Ko-ning, loof de Ko-ning,
tot gij Hem ont - moe - ten zult.

2. Looft Hem als uw vaadren deden,
 eigent u zijn liefde toe,
 want Hij bergt u in zijn vrede,
 zegenend wordt Hij niet moe.
 Looft uw Vader, looft uw Vader,
 tot uw laatste adem toe.

3. Ja, Hij spaart ons en Hij redt ons,
 Hij kent onze broze kracht.
 Hij bewaart ons, Hij ontzet ons
 van de boze en zijn macht.

Looft uw Heiland, looft uw Heiland,
die het licht is in de nacht.

“God heeft ons hart en ons gemoed verheugd door zijn lieve Zoon, voor ons te geven tot verlossing van zonden, dood en duivel. Al wie met ernst in dit evangelie gelooft, die moet met blijdschap ervan zingen en spreken, opdat ook anderen het zullen horen en erbij komen.”

DIENST VAN DE BIJBEL

De eerste Bijbellezing is I Samuel 16: 14-23

David verdrijft de kwade geest van Saul

¹⁴ De geest van de HEER had Saul verlaten; in plaats daarvan stuurde de HEER hem een kwade geest, die hem kwelde. ¹⁵ Zijn hovelingen zeiden tegen hem: ‘Het is duidelijk dat u door een kwade geest wordt gekweld. ¹⁶ U hebt maar te bevelen, heer, en uw dienaren staan klaar om iemand voor u te zoeken die lier kan spelen. Hij kan dan muziek voor u maken wanneer u door de kwade geest van God wordt bezocht; dat zal u goeddoen.’ ¹⁷ ‘Doe dat,’ zei Saul. ‘Zoek iemand voor me uit die goed kan spelen en laat hem bij me komen.’ ¹⁸ ‘Ik weet iemand die goed kan spelen,’ zei een van de hovelingen. ‘Hij is een zoon van Isaï uit Betlehem. Hij behoort tot een vooraanstaande familie en is een goed krijgsman, en hij is welbespraakt en goedgebouwd. Bovendien staat de HEER hem bij.’ ¹⁹ Saul stuurde boden naar Isaï met het verzoek: ‘Stuur me uw zoon David, die uw schapen en geiten hoedt.’ ²⁰ Isaï gaf zijn zoon David voor Saul een ezel beladen met brood mee, en ook een zak wijn en een geitenbokje. ²¹ Zo kwam David bij Saul in dienst. Saul raakte zeer op hem gesteld en benoemde hem tot zijn wapendrager. ²² Aan Isaï liet hij vragen:

‘Ik ben zeer tevreden over uw zoon. Mag hij voorgoed bij mij in dienst komen?’²³ En steeds wanneer de geest van God Saul overmande, nam David zijn lier en tokkelde op de snaren. Dat luchtte Saul op en het deed hem goed: de kwade geest liet hem dan voor even met rust.

We luisteren naar Jesus Christ, our Lord and Savior - Hugo Distler

1. Jesus Christ, our Lord and Savior,
Who has turned God’s wrath to favor through the suffering
He endured our release from Hell’s pain secured

1. Jezus Christus, onze Heer en Redder
Die Gods toorn in gunst heeft omgezet door het lijden
dat Hij verdroeg ons van de pijn van de hel heeft verlost

2. So that we should not forget this,
His own body He has given,
well concealed in loaf so fine
And the cup with His blood as wine

2. Zodat wij niet zouden vergeten
dat Hij Zijn eigen lichaam heeft gegeven,
goed verborgen in het brood
en de beker met Zijn bloed als wijn

3. Let us now praise God, the Father,
who such nourishment does offer
who for our misdeeds and sins unto death
His Son He has giv’n

3. Laat ons nu God de Vader prijzen
die voor de verzoening van onze wandaden en zonden
Zijn Zoon heeft gegeven

We lezen als tweede Bijbellezing uit de brief van Jakobus 2: 14-27, volgens Luther de “strooien brief”(brief van stro) omdat er zo de nadruk op het doen van goede werken wordt gelegd en niet op het geloof en de genade

14 Broeders en zusters, wat heeft het voor zin als iemand zegt te geloven, maar hij handelt er niet naar? Zou dat geloof hem soms kunnen redden? 15 Als een broeder of zuster nauwelijks kleren heeft en elke dag eten tekortkomt, 16 en een van u zegt dan: ‘Het ga je goed! Kleed je warm en eet smakelijk!’ zonder de ander te voorzien van de eerste levensbehoeften – wat heeft dat voor zin?

17 Zo is het ook met geloof: als het zich niet daadwerkelijk bewijst, is het dood. 18 Maar iemand zou kunnen zeggen: ‘De een gelooft, de ander doet.’ Laat mij maar eens zien dat je kunt geloven zonder daden; ik zal u door mijn daden tonen dat ik geloof. 19 U gelooft dat God de enige is? Daar doet u goed aan. Maar de demonen geloven dat ook, en ze sidderen. 20 Dwaas, wilt u het bewijs dat geloof zonder daden nutteloos is? 21 Werd onze voorvader Abraham niet rechtvaardig verklaard om wat hij deed toen hij zijn zoon Isaak op het altaar wilde offeren? 22 U ziet hoe geloof en handelen daar hand in hand gaan, en hoe het geloof ten volle verwezenlijkt wordt in daden.

23 Zo ging in vervulling wat de Schrift zegt: ‘Abraham vertrouwde op God, en dat werd hem als rechtvaardigheid toegerekend.’ Hij wordt zelfs Gods vriend genoemd. 24 U ziet dus dat iemand rechtvaardig wordt verklaard om wat hij doet, en niet alleen om zijn geloof. 25 Werd niet ook Rachab, de hoer, rechtvaardig verklaard om wat ze deed, toen ze de verkenners ontving en langs een andere weg liet vertrekken? 26 Zoals het lichaam dood is zonder geest, zo is ook geloof zonder daden dood

We zingen gezang 86: 1 allen, 2 vrouwen, 4 mannen, 5 en 6 allen

“Ik geef de muziek de eerste plaats na de theologie. Dat zie je aan het voorbeeld van David en alle profeten, omdat zij alles wat zij te zeggen hadden in maat en lied overgeleverd hebben.”

De wereld is van Hem vervuld

LvdK Gezang 86

m: P. Sohr 1668/Freylinghausen 1704

t: A.C. den Besten

1. De we - reld is van Hem ver - vuld,
die 't ken - nen gaat te bo - ven,
wiens heer - lijk - heid ons is ver - huld,
in von - ken licht ver - sto - ven.
Geen men - sen - oog heeft Hem ge - zien
wien elk zijn tem - pel bouwt, in wien
on - we - tend wij ge - lo - ven.

2. Maar Hij die in de aanvang schiep
de hemel en de aarde,
die al wat is tot aanzijn riep,
de Ongeëvenaarde,
woont niet in tempels; er is niets
dat Hem ontbreekt, hoe zou Hij iets
uit mensenhand aanvaarden?

4. Hij meet ons tijd en ruimte toe
genoeg om Hem te vinden.
Hij kent ons toch, Hij weet toch hoe
wij tasten in den blinde
naar Hem, uit wie ons leven is.
Eens treedt Hij uit de duisternis
en noemt ons zijn beminden.

5. Ja, Hij is elk van ons nabij,
hoe hemelhoog verheven;
in Hem bestaan, bewegen wij,
in Hem is heel ons leven.
Dat heeft Hij aan het licht gebracht:
de mensen zijn van zijn geslacht,
voorgoed met Hem verweven.

6. Hij die ons ver is en verwant,
hoe kan Hij zijn aanbeden
in enig beeld, door mensenhand
uit steen of hout gesneden?
Geen denkbeeld zelfs, hoe hoog, hoe diep,
kan Hem bevatten die ons riep
om Hem te kennen, heden.

Overdenking

We luisteren naar Auf Gott allein will hoffen ich - Felix Mendelssohn-Bartholdy

Auf Gott allein will hoffen ich auf mein Verdienst nicht bauen
Auf ihn mein Herz soll lassen sich und seiner Güte trauen,
die mir zusagt, sein wertes Wort.
das ist mein Trost und treuer Hort, des will ik allzeit harren

Op God alleen wil ik mijn hoop- niet op verdienste – bouwen
Met heel mijn hart zal ik mij ook Zijn goedheid toevertrouwen
die mij beloofd wordt in Zijn woord.
Daar vind ik troost, een toevluchtsoord.
Dat blijf ik steeds verwachten

DIENST AAN DE ANDER

We bidden de voorbeden-stil gebed en het Onze Vader

Inzameling van de gaven

Tijdens de inzameling luisteren we naar Mit Fried und Freud- Max Reger

1. Mit Fried und Freud ich fahr dahin in Gotts Wille, getrost ist mir mein Herz und Sinn, sanft und stille, wie Gott mir verheißen hat: der Tod ist mein Schlaf worden.

1. Zo God wil ga ik vredig heen, vol van vreugde, omdat Hij zelf mij heeft getroost, mij verheugde. Want God heeft mij toegezegd: mijn sterven wordt als slapen.

2. Das macht Christus, wahr' Gottes Sohn, der treue Heiland, den du mich, Herr, hast sehen lan und g'macht bekannt, daß er sei das Leben mein und heil in Not en Sterben.

2. Dit is wat Christus voor mij doet als mijn Redder, die Gij mij zelf hebt laten zien als mijn herder, zodat Hij mij alles is in leven en in sterven.

3. Den hast du allen vorgestellt mit groß Gnaden, zu seinem Reich die ganze Welt heißen laden durch dein teuer heilsam Wort, an allem Ort erschollen.

3. In Hem weerklinkt uw nodiging aan alle landen; zijn wereldwijde Koninkrijk is op handen, want uw kostbaar helend Woord heeft overal geklonken.

4. Er ist das Heil und selig Licht für die Heiden, zu erleuchten, die dich kennen nicht und zu weiden. Er ist deins Volks Israel Preis, Ehre, Freud und Wonne.

4. Die als het Licht der wereld straalt allerwegen, de volken in het licht doet gaan, hen tot zegen, is voor uw volk Israel een glorie en een vreugde.

“De muziek spreekt het gevoel aan (affectus) niet het intellect, maar geeft zo beide daarbovenuit de mogelijkheid tot een hartverheffende belevenis (elevatio).”

We zingen als slotlied Koor en gemeente

Gezongen in het Engels: 1. gemeente - 2. Koor - 4. gemeente

1. A safe stronghold our God is still, a trusty shield and weapon; he'll keep us clear from all the ill that hath us now o'ertaken. The ancient prince of hell hath risen with purpose fell; strong mail of craft and power he weareth in this hour; on earth is not his fellow.

1. Een vaste burcht is onze God, een toevlucht voor de Zijnen! Al drukt het leed, al dreigt het lot, Hij doet zijn hulp verschijnen! De vijand rukt vast aan met opgestoken vaan; hij draagt zijn rusting nog van gruwel en bedrog, maar zal als kaf verdwijnen!

2. With force of arms we nothing can, full soon were we down-ridden; but for us fights the proper Man whom God himself hath bidden. Ask ye, who is this same? Christ

Jesus is his name, the Lord Sabaoth's Son; he, and no other one, shall conquer in the battle.

2. Geen aardse macht begeren wij, die gaat welras verloren. Ons staat de sterke Held ter zij, dien God ons heeft verkoren. Vraagt gij zijn naam? Zo weet, dat Hij de Christus heet, Gods eengeboren Zoon, verwinnaar van de troon: de zeeg' is ons beschoren!

4. God's word, for all their craft and force, one moment will not linger, but, spite of hell, shall have its course; 'tis written by his finger. And though they take our life, goods, honour, children, wife, yet is their profit small; these things shall vanish all: the city of God remaineth.

4. Gods Woord houdt stand in eeuwigheid en zal geen duimbreed wijken. Beef, satan! Hij, die ons geleidt, zal u de vaan doen strijken! Delf vrouw en kind'ren `t graf, neem goed en bloed ons af, het brengt u geen gewin: wij gaan ten hemel in en erven koninkrijken!

Gemeente gaat staan

Verleih uns Frieden - Felix Mendelssohn – Bartholdy

Verleih uns Frieden gnädiglich Herr Gott, zu unsern Zeiten. Es ist doch ja kein Andrer nicht, Der für uns könnte streiten Denn du, unser Gott alleine

Geef ons genadig vrede, Heer God, in onze tijd. Er is immers niemand anders die voor ons pal kan staan dan u, onze God alleen
emeente gaat staan

De predikante voltooit de zegen Gemeente zingt amen

A - men, A - men, A - men!

We

wensen u een prettige zondag. Wilt u uw orde van dienst mee naar huis nemen? Bij voorbaat dank.

Mochten er nog exemplaren over zijn dan mag u die meenemen voor iemand anders.

De kerkweek van dag tot dag

Vanmiddag om 15.00 uur kunt u genieten van Bach tot Bernstein, Oude Kerk klassiek

Maandag 28 oktober kunt u om 20.00 uur in de Ontmoetingskerk Bijbelen met ds. Magda Hazeleger

Woensdag 30 oktober is er de Bijbelkring om 9.30 uur in de Herberg

Woensdag 30 oktober is er de lezing door Stevo Akkerman om 20.00 uur in de Oude Kerk

Vrijdag 1 november is de uiterste inleverdatum voor uw kopij voor de nieuwe Vrije Ruimte

www.oudekerk-naaldwijk.nl

[U vindt ons ook op Facebook](#)

Ruimte voor eigen aantekeningen of vragen aan de predikant of
het voorstellen van een slogan over de Oude Kerk

Wilt u ook gratis onze populaire weekbrief
ontvangen? Neem contact op met de
predikante!